

ΤΟ ΑΡΡΗΦΟΡΙΟ

8

Το **Αρρηφόριο** ήταν ένα τετράγωνο κτίσμα στο βορειοδυτικό μέρος της Ακρόπολης. Ήταν ο τόπος κατοικίας των δύο Αρρηφόρων, δύο κοριτσιών ηλικίας 7-11 ετών, που επιλέγονταν κάθε χρόνο για να **υφάνουν τον Πέπλο της Αθηνάς** με τον οποίο κάλυπταν το ξόανο της θεάς κατά τη γιορτή των **Παναθηναίων**. Επίσης κατά τη διάρκεια των Αρρηφορίων κουβαλούσαν τα Ιερά Σκεύη (άρρητα-φέρειν). Ήταν κατασκευασμένο από πωρόλιθο και είχε τέσσερις πλευρές με μήκος 12,5 μέτρα η κάθε μία. Στην νότια πλευρά όπου και η κεντρική είσοδος, υπήρχε κιονοστοιχία με δύο ή τέσσερις δωρικούς κίονες. Στα δυτικά, υπήρχε μία τειχισμένη αυλή όπου οι Αρρηφόρες έπαιζαν και ονομαζόταν *Σφαιρίστρα των Αρρηφόρων*. Πολύ σημαντικό ρόλο στο κτήριο αλλά και στις γιορτές τις οποίες εξυπηρετούσε, ήταν η σκαλισμένη στην βόρεια πλαγιά της Ακρόπολης κλίμακα η οποία συνέδεε το Αρρηφόριο με την πόλη. Από αυτήν την κλίμακα γινόταν η "Κάθοδος των Αρρηφόρων" κατά τα Αρρηφόρια.

Το ιερό του **Πολιέου Διός**. **9** Σε αυτό πραγματοποιούνταν θυσίες βοδιών κατά τους εορτασμούς των Διπολίων. Για τον λόγο αυτό, κατά τους αρχαϊκούς χρόνους εκτρέφονταν εκεί δίπλα, βόδια όπως φαίνεται από μία επιγραφή που απαγορεύει τη ρίψη κοπριάς στα δυτικά του ναού(!).

Το **ιερό του Πανδίωνος**. **10** Αφιερωμένο στον μυθικό ήρωα και βασιλιά Πανδίονα, γιο του Εριχθόνιου ή του Κέκροπα. Σε αυτό πραγματοποιούσε τις διάφορες τελετές της η Πανδιονίδα φυλή (μία από τις 10 φυλές των Αθηνών). Στη θέση του βρίσκεται σήμερα το παλιό μουσείο της Ακρόπολης.

Αφού περνούσαν τα Προπύλαια, οι λατρευτές έμπαιναν στην εσωτερική αυλή. Εκεί ορθωνόταν το άγαλμα της **Προμάχου Αθηνάς**, **11** που αποθανάτιζε τη νίκη των Αθηναίων στον Μαραθώνα.

Ήταν ένα από τα πρώτα αγάλματα της Αθηνάς. Είχε ύψος 11 περίπου μέτρα και ήταν από ορείχαλκο. Η θεά ήταν πάνοπλη, με κράνος και χρυσή λόγχη. Ήταν έργο του **Φειδία**. Μεταφέρθηκε τον 7ο αιώνα μ.Χ. στην Κωνσταντινούπολη. Καταστράφηκε το 1204.

ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ (437-432 π.Χ.)

1

Την κατασκευή των **Προπυλαίων** ανέλαβε ο αρχιτέκτονας **Μνησικλής** το 437 π.Χ. Το αρχικό σχέδιο (συμμετρικότητα της νότιας πτέρυγας με τη βόρεια) δεν ολοκληρώθηκε λόγω του Πελοποννησιακού πολέμου. Το κεντρικό κτήριο των προπυλαίων αποτελείται από δύο τμήματα εκ των οποίων το ανατολικό είναι πιο υπερυψωμένο. Αξιόλογο είναι το γεγονός ότι παρά την εξωτερική καθαρά δωρική εμφάνιση, οι έξι εσωτερικοί κίονες ήταν ιωνικοί. Παρόλο που τον δυσκόλεψε το ανηφορικό έδαφος κατάφερε με τη φαντασία και τη τέχνη του να κατασκευάσει ένα λαμπρό και επιβλητικό οικοδόμημα. Είναι ένα αριστουργηματικό μνημείο σε σύνθεση **Δωρικού και Ιωνικού ρυθμού**. Μέσα από την κεντρική αίθουσα των Προπυλαίων περνούσε ο δρόμος για την Ακρόπολη.

3

Στην βόρεια πτέρυγα κυριαρχεί το ορθογώνιο κτήριο της **Πινακοθήκης** - **η πρώτη πινακοθήκη του κόσμου**- όπου σύμφωνα με τον Πausανία υπήρχαν πολλά αξιόλογα έργα ζωγραφικής (κυρίως του **Πολύγνωτου**) που δυστυχώς σήμερα έχουν χαθεί.

2

Μπροστά από τη νότια πτέρυγα βρίσκεται ο μικρός ιωνικός **ναός της Αθηνάς Νίκης** (427/6-424/3 π.Χ). Στο ναό της Αθηνάς Νίκης ή όπως ονομάστηκε επί Ρωμαϊκής εποχής ναός της **Απτέρου Νίκης** φυλαγόταν ένα πανέμορφο άγαλμα η **Άπτερος Αθηνά** έργο του αρχιτέκτονα Καλλικράτη -«άπτερος», δηλ. χωρίς φτερά, για να μη φύγει ποτέ από την πόλη της Αθήνας.

Το ιερό της Βραυρωνίας Αρτέμιδος

4

(προστάτιδα των λεχώνων). Λειτουργούσε ως παράρτημα πιθανότατα του μεγάλου ιερού στη Βραυρώνα Αττικής. Είχε σχήμα "Π" και στις πλαϊνές πτέρυγες φυλάσσονταν τα αναθήματα των πιστών. Σε μια από τις πτέρυγες στεγαζόταν το ξύλινο άγαλμα της Αρτέμιδος - ξόανο - που παρίστανε τη θεά μητροπρεπή σε καθιστή στάση.

Η Χαλκοθήκη

5

αποτελούσε χώρο φύλαξης των πολυάριθμων χάλκινων αναθημάτων (αγάλματα, όπλα, σκεύη) που προσέφεραν οι πιστοί στην Αθηνά. Επιγραφή που βρέθηκε εκεί αναφέρει ότι όλα αυτά τα αντικείμενα ανήκουν στη θεά.

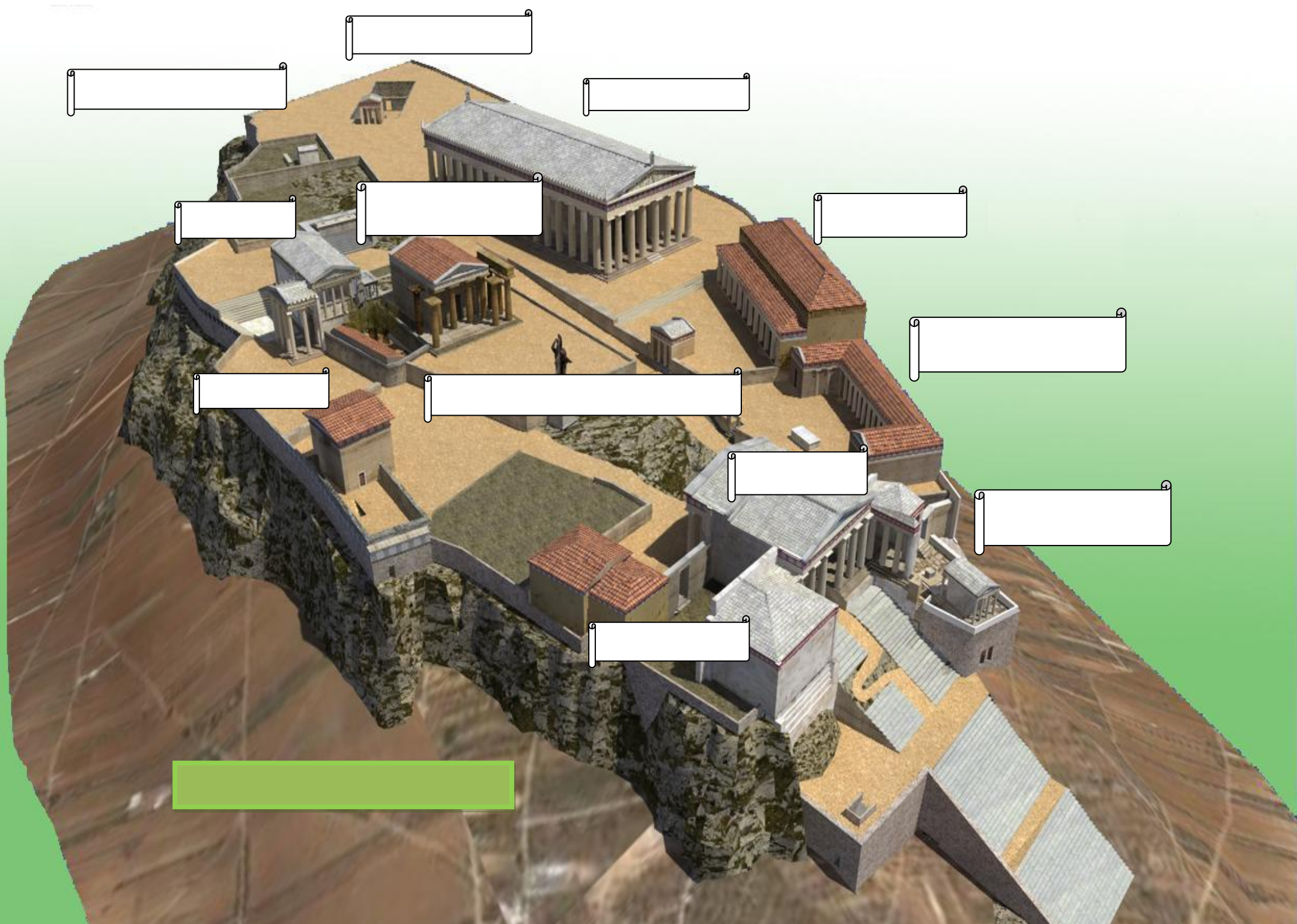
ΕΡΕΧΘΕΙΟ (421-407 π.Χ)

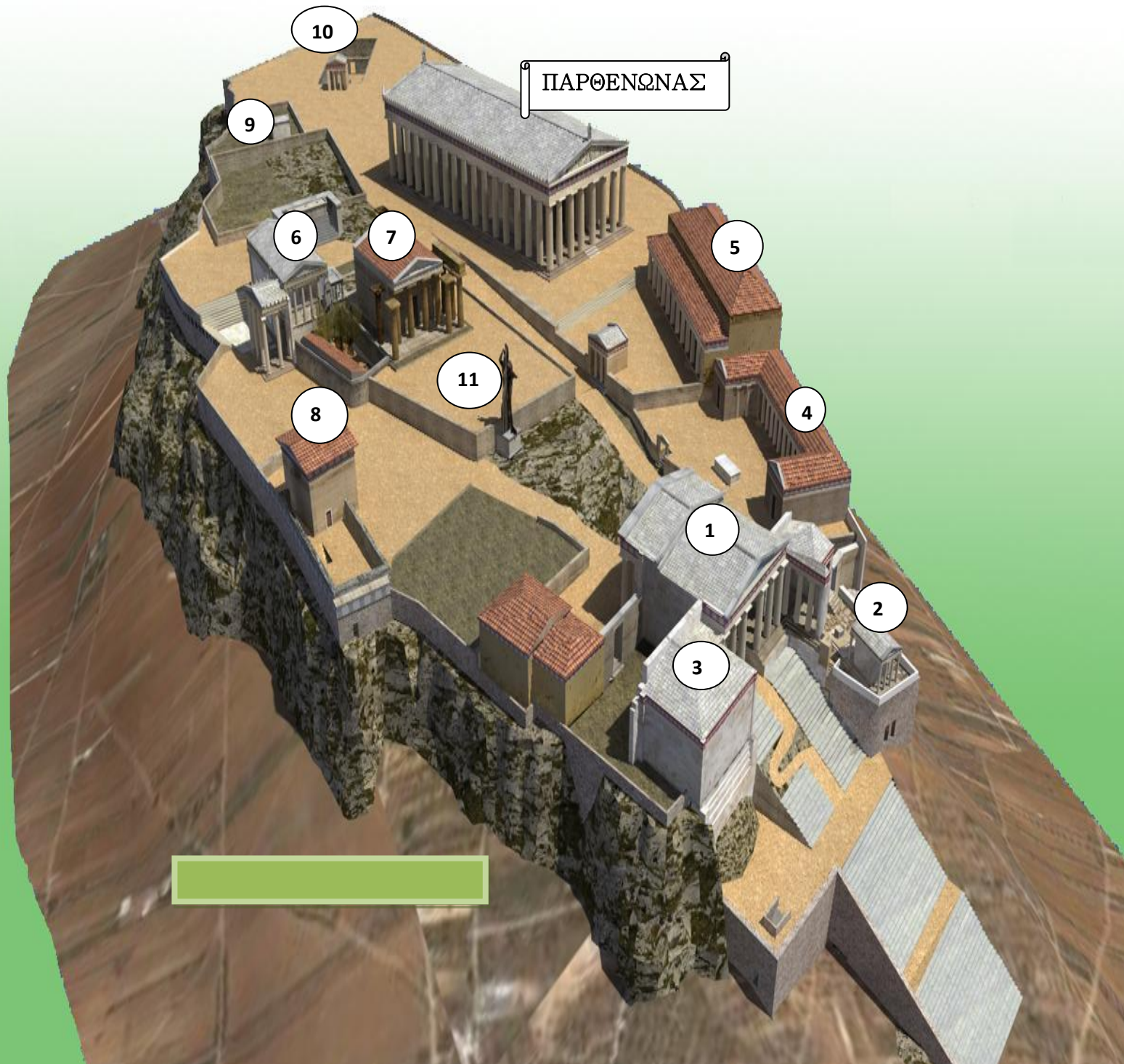
6

Το Ερέχθειο αποτελεί τον **ιερότερο τόπο λατρείας στην Αθήνα**. Εκεί λατρεύονταν εκτός από την Αθηνά, ο Ποσειδώνας, ο Ήφαιστος, ο Κέκροπας (ο μυθικός πρώτος βασιλιάς της Αθήνας) και οι τοπικοί ήρωες *Ερεχθέας και Βούτης*. Όλη η ιστορία της πόλης συμπυκνωνόταν σε αυτό το σημείο. Απομεινάρια της διαμάχης μεταξύ Αθηνάς και Ποσειδώνα για την κυριότητα της πόλης είναι η **ελιά** που χάρισε η θεά στην πόλη και βρίσκεται στα δυτικά του κτηρίου και τα ίχνη της τρίαينات του Ποσειδώνα στον βράχο όπου ανέβλυσε αλμυρό νερό. Ακόμα, κάτω από την βόρεια πρόσταση του Ερεχθείου βρίσκεται η τρύπα όπου σύμφωνα με τον μύθο κατοικούσε το ιερό φίδι του Εριχθόνιου. Σε ένα από τα εσωτερικά δωμάτια φυλασσόταν το πανάρχαιο (ακόμα και για τότε) ξύλινο άγαλμα της Αθηνάς (ξόανο) για το οποίο λεγόταν ότι είχε πέσει στη γη (ως ένδειξη της παλαιότητάς του). Μπροστά του έκαιγε η περίφημη "**άσβεστος λυχνία**".

Το σημείο που χτίστηκε το Ερέχθειο δεν είναι καθόλου τυχαίο καθώς εκεί βρισκόταν και το Μυκηναϊκό ανάκτορο με όλα τα ιερά του. Το κύριο χαρακτηριστικό του Ερεχθείου, είναι η νότια πρόσταση των **Καρυάτιδων**, οι **κίονες δηλαδή με τη μορφή γυναικών**. Στον χώρο που περιέκλειαν θεωρούσαν ότι υπήρχε ο τάφος του Κέκροπα. Λίγο πιο δυτικά του Ερεχθείου βρισκόταν, στον ίδιο περίβολο, το **Πανδρόσειο**, μικρή στοά αφιερωμένη στη νύμφη Πάνδροσο, κόρη του Κέκροπα.

Ο αρχαϊκός ναός της **Αθηνάς Παλλάδος** 7 που καταστράφηκε από τους Πέρσες. Η λειτουργία του συνεχίστηκε μετά την επισκευή ενός μέρους του σηκού, ίσως του οπισθόδομου.

1 ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

2 ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΙΓΤΕΡΟΥ
ΑΘΗΝΑΣ

3 ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

4 ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΒΡΑΥΡΩΝΙΑΣ
ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ

5 ΧΑΛΚΟΘΗΚΗ

6 ΕΡΕΧΘΕΙΟ

7 ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΠΑΛΛΑΔΑΣ

8 ΑΡΡΗΦΟΡΙΟ

9 ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΕΟΥ ΔΙΟΣ

10 ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΠΑΝΔΙΟΝΟΣ

11 ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΜΑΧΟΥ
ΑΘΗΝΑΣ